

Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev.

URADNI LIST

deželne vlade za Slovenijo.

Vsebina: Uredba o regulaciji položaja srednješolskih nastavnikov in nastavnic, katerim zaradi vojne ni bilo mogoče opraviti državnega izpita. Uredba o inspekciji dela. — Naredba celokupne deželne vlade za Slovenijo, s katero se ureja službeno razmerje hišnih ali gospodinjstkih poslov v Sloveniji. — Razglasi osrednje vlade: Objave, da so se podelile dovolitve za uvodna dela normalnih železniških prog na parni pogon od Črnomlja do Generalškega stola, od Črnomlja do Ogulina in od Kočevja do Broda-Moravice. — Razglasi deželne vlade za Slovenijo: Okrožnica vsem županstvom v Sloveniji o poštne prostih pošiljatelj občinjskih uradov. — Razglasi raznih drugih uradov in oblastev. — Razne objave.

221.

V imenu Njegovega Veličanstva

Petra I.,

po milosti božji in narodni volji

kralja Srbov, Hrvatov in Slovencev,

Mi

Aleksander,

prestolonaslednik,

na predlog Našega ministra za prosveto in po zaslusanju Našega ministrskega sveta smo v zmislu določila člena 4. zakona o regulaciji šolskega dela zbog vojne in njenih posledic odredili in predpisujemo

Uredbo o regulaciji položaja srednješolskih nastavnikov in nastavnic, katerim zaradi vojne ni bilo mogoče opraviti državnega izpita.*

Ta uredba se glasi:

Člen 1.

Nekvarno določilo člena 59. zakona o srednjih šolah¹ more postati profesor tudi suplent (pomočnica), predmetni in začasni predmetni učitelj s kvalifikacijo suplenta in pomočnice srednje ali strokovne šole, ki je dovršil najmanj 5 let nastavniške službe, a zaradi vojne ali podanstva** ni mogel opraviti profesorskega izpita. To velja samo za one nastavnike (nastavnice), ki do dne 1. maja 1912. niso imeli polnih 5 let nastavniške službe, a so še nadalje ostali v prosvetni stroki. Za one začasne predmetne učitelje, ki zbog podanstva niso mogli postati suplenti niti ne o pravem času opraviti profesorskega izpita in so z ozemlja kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, ne velja ta omejitev v letih.

Vsi ti nastavniki (nastavnice) imajo odslej vse profesorske pravice in dolžnosti.

Člen 2.

Vsem suplentom, ki so morali zaradi vstopa v vojsko pred vojno ali med njo zapustiti državno službo ter med vojno niso bili iznova postavljani, pa so bili pri tem v vojaški službi, se šteje v leta ukazne službe po odbitku 6 mesecev kot obveznega službenega roka v kadru ves čas, ki so ga prebili v vojski, t. j. do povratka v državno službo.

Člen 3.

Nastavniki, ki dobe po členu 1. te uredbe profesorsko mesto in pravice, združene s tem mestom, morajo najkasneje v 4 letih po izvršeni demobilizaciji naknadno opraviti profesorski izpit. Ta izpit je sestavljen iz splošnega izpita (členi 112., 113. in 114. zakona o srednjih šolah)² in iz dveh praktičnih predavanj iz glavne in postranske skupine (člen 129. zakona o srednjih šolah)³ po navodilu, ki ga za te skrajšane izpite predpiše minister za prosveto.

* Razglašena v «Službenih Novinah kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca» št. 74, izdanih dne 2. aprila 1920.

** Podanstvo = podložnost zaradi okupacije.

³ Ta člen in vse druge citirane člene glej na koncu obeh tukaj priobčenih uredb.

Člen 4.

Letna plača profesorja po členu 1. te uredbe znaša 3000 dinarjev, ako ima do dne, ko stopi ta uredba v veljavo, manj nego 8 let nastavniške službe, a 3600 dinarjev, ako ima do tega roka več nego 8 let nastavniške službe.

Člen 5.

Profesorji, ki morajo po tej uredbi opraviti izpit, ostanejo s plačo, ki jim gre po prejšnjem členu, do naknadno opravljenega izpita, po katerem se jim uredi plača po sedanjem zakonu o srednjih šolah z vštetkom vseh let nastavniške službe, ako opravijo izpit v določenem roku.

Člen 6.

Profesor, ki je dobil to mesto po tej uredbi, ostane, če niti po roku, določenem v členu 3., ne opravi profesorskega izpita, še nadalje na tem mestu s plačo, ki jo je dobil po tej uredbi, do naknadno opravljenega izpita. Čas med pretekem štiriletnega roka in opravljenim izpitom se ne šteje za periodični povišek.

Člen 7.

Z določili dosedanjih členov te uredbe se smejo koristiti tudi vsi drugi kandidati, naštetih v členu 105.⁴ zakona o srednjih šolah, ako izpolnjujejo vse pogoje, določene v teh členih, s pravico do skrajšanega profesorskega izpita, ne glede na čas, ki so ga prebili na srednji šoli po členu 105. zakona, in vsi oni, ki so pred vojno leta 1914. diplomirali ali absolvirali na filozofski ali tehnični fakulteti, pa niso dobili službe ali so jo morali zapustiti zato, ker so opravljali vojaško službo v vojni, ako opravijo diplomski izpit do konca meseca junija 1920.

Člen 8.

Nekvarno členu 65.⁵ zakona o srednjih šolah more postati predmetni učitelj (učiteljica) ali učitelj (učiteljica) veččin tudi oni začasni učitelj (učiteljica) srednjih in strokovnih šol, ki je dovršil najmanj 5 let nastavniške službe, a zaradi vojne ni mogel opraviti strokovnega učiteljskega izpita. To velja samo za one začasne učitelje (učiteljice), ki niso imeli do dne 1. maja 1912. polnih 5 let nastavniške službe.

Člen 9.

Vsi nastavniki, navedeni v členu 8. te uredbe, ki so dobili brez izpita mesto predmetnega učitelja (učiteljice) ali učitelja (učiteljice) veččin in pravice, združene s tem mestom, morajo najkasneje v 4 letih po izvršeni demobilizaciji opraviti strokovni učiteljski izpit po pravilih o opravljanju tega izpita.

Člen 10.

Letna plača predmetnega učitelja (učiteljice) in učitelja (učiteljice) veččin po členu 8. te uredbe znaša 2550 dinarjev, ako imata do dne, ko stopi ta uredba v veljavo, manj nego 8 let nastavniške službe, a 3000 dinarjev, ako imata do tega roka več nego 8 let nastavniške službe.

Člen 11.

Predmetni učitelj (učiteljica) ali učitelj (učiteljica) veččin, ki je dobil to mesto brez izpita, ostane s plačo, ki mu pripada po členu 10. te

uredbe, do naknadno opravljenega izpita, po katerem se mu uredi plača po zakonu o srednjih šolah (člen 75., prvi odstavek⁶); za povišek se mu všteje tudi čas, ki je minil od dne 1. maja 1912. do dne, ko dobi po tej uredbi novo mesto.

Člen 12.

Učitelj (učiteljica), ki je dobil to mesto po tej uredbi, če nato po roku, določenem v členu 9. te uredbe, ne opravi strokovnega učiteljskega izpita, ostane še nadalje na tem mestu s plačo, ki mu gre po členu 10. te uredbe, do naknadno opravljenega izpita. Čas med pretekem štiriletnega roka in opravljenim izpitom se ne šteje za periodični povišek.

Člen 13.

Nekvarno členu 62. zakona o srednjih šolah⁷ more postati suplent tudi začasni predmetni učitelj (učiteljica), ki je imel pred dnem 1. julija 1914. zrelostni izpit srednje šole in najmanj 8 učnih ali priznanih semestrov na univerzi ali na politehniku ter ima, ko stopi ta uredba v veljavo, poleg tega najmanj 4 leta nastavniške službe. Čas, ki ga je do sedaj prebil v službi, se mu šteje glede pravice do profesorskega izpita (člen 105. zakona o srednjih šolah); ko pa opravi ta izpit, se mu všteje za osebno pokojnino in za povišek tudi ves čas nastavniške službe do dne, ko je dobil suplentsko mesto.

Pravico do suplentskega mesta in do profesorskega izpita po tem členu zakona imajo tudi oni nastavniki, ki so po dovršenem zrelostnem izpitu pred vojno leta 1914. absolvirali na filozofski ali tehnični fakulteti, a niso dobili službe ali pa so jo morali zapustiti zato, ker so opravljali vojaško službo v vojni.

Za te suplente ne velja skrajšani profesorski izpit, določen v členu 3. te uredbe, nego popolni izpit po zakonu o srednjih šolah, ako do konca junija t. l. ne opravijo diplomskega izpita.

Člen 14.

Plače profesorjev, suplentov, predmetnih in začnih predmetnih učiteljev ostanejo po členih 72. in 75. dosedanjega zakona o srednjih šolah do splošne ureditve uradniških plač.

Člen 15.

Člen 78. dosedanjega zakona se izpreminja ter se glasi:

Če ne bi bilo dovolj kandidatov s profesorsko kvalifikacijo, se smejo za učitelje verouka na srednjih šolah imenovati osebe s popolno bogoslovno izobrazbo, in sicer po uredbi o honorarnih nastavniki, ki jo predpiše minister za prosveto.

Člen 16.

Člen 79. se izpreminja ter se glasi:

Na vsaki gimnaziji je tudi gimnazijski poslovodja za pomoč direktorju, da opravlja administrativne posle, vodi zapisnike v sejah nastavniškega sveta, vzdržuje šolski arhiv i. dr.

Na to mesto se smejo postavljati osebe s kvalifikacijo in pravicami sodnih pisarjev in tajnikov ali osebe z najmanj štirimi razredi srednje šole in dovršeno strokovno šolo (učiteljsko, trgovsko šolo i. dr.).

Če bi takih oseb ne bilo, smejo te posle opravljati tudi posamezni nastavniki, ki jih izvoli nastavniški svet. Poslovanje takih poslovodij se

honorira po pravilih, ki jih o tem predpiše minister za prosveto po zaslišanju glavnega prosvetnega sveta.

Člen 17.

Redne nastavnice dobivajo naslov »profesor« in vse profesorske pravice in dolžnosti, pomočnice naslov, pravice in dolžnosti suplentov, predmetne učiteljice pa plačo in vse pravice in dolžnosti predmetnih učiteljev.

Člen 18.

Sedanje predmetne učiteljice brez fakultetne kvalifikacije, ki so bile, ko je stopil v veljavo zakon iz leta 1912., razredne učiteljice ter so predavale naučne predmete, smejo, ako so se posebno odlikovale z delom v šoli in izvan nje, nekvarno členoma 136. in 137.⁸ zakona o srednjih šolah po dvajsetletni službi po oceni glavnega prosvetnega sveta dobiti naslov »profesor« in vse profesorske pravice; odbije pa se jim 6 let, kakor da so jih prebile v začasni službi. Druge nastavnice z isto kvalifikacijo se glede plače izenačujejo z učiteljicami osnovnih šol.

Člen 19.

Sedanje predmetne ali razredne učiteljice, ki so kot izredne učenke dovršile filozofsko fakulteto, dobivajo nekvarno členoma 136. in 137. dosedanjega zakona mesto, plačo in pravice predmetnih učiteljev po tej uredbi s pravico, da opravijo profesorski izpit nekvarno členu 105. zakona o srednjih šolah in po členu 3. te uredbe; po tem izpitu se jim uredita položaj in plača kakor profesorjem, odbijeta pa se onim, ki so dovršile šest razredov srednjih šol, 2 leti, kakor da so ju prebile v začasni službi. Učiteljicam, ki so dovršile nižjo gimnazijo in štiri letnike učiteljskega, se ne odbije nič. One, ki so imele, ko je stopil v veljavo zakon iz leta 1912., najmanj 10 let nastavniške službe, je prevesti na profesorje brez izpita. Z nastavniciami, ki imajo kvalifikacijo, določeno v tem členu, a do gorenjega roka niso imele 10 let nastavniške službe, je postopati analogno členom 1. do 6. te uredbe.

Člen 20.

Nastavnice, ki so opravile zrelostni izpit na srednji šoli ter kot redne učenke dovršile filozofsko ali tehnično fakulteto, je, ako so imele, ko je stopil v veljavo zakon iz leta 1912., najmanj 10 let nastavniške službe, prevesti na profesorje. Z nastavniciami, ki imajo kvalifikacijo, določeno v tem členu, a do gorenjega roka niso imele 10 let nastavniške službe, je postopati analogno členom 1. do 6. te uredbe.

Člen 21.

Nastavnike in nastavnice, ki so služili na naših šolah južne Srbije do njene osvoboditve leta 1912., je, ako imajo zakonito kvalifikacijo za redne nastavnike srednjih in strokovnih šol, prevesti na položaje, ki se skladajo z njih kvalifikacijo, po določilih zakona o teh šolah v zvezi s to uredbo; vsa leta, ki so jih prebili v nastavniški službi, se jim priznavajo za osebno pokojnino in poviške.

Člen 22.

Nastavnike in nastavnice, ki so do sedaj službovali v krajini, omenjeni v prejšnjem členu, in ki nimajo z zakonom predpisane kvalifikacije za redne nastavnike, je prevesti na predmetne učitelje (učiteljice) in učitelje (učiteljice) večščin, ako so na srednjih ali strokovnih šolah teh krajin odslužili najmanj 15 let, ko je stopila ta uredba v veljavo.

Istotako se smejo prevesti na predmetne učitelje (učiteljice) oni nastavniki z redno fakultetno izobrazbo, ki so v teh krajinah odslužili najmanj 5 let pred njih osvoboditvijo.

Vsem onim nastavnikom, ki imajo, ko stopi ta uredba v veljavo, več nego 20 let nastavniške službe in so se posebno odlikovali z delovanjem, je po oceni glavnega prosvetnega sveta priznati naslov »profesor« (člen 77. zakona) in vse pravice, združene z njim.

Nastavniška leta, ki so jih prebili v teh krajinah, se jim všteta v leta za osebno pokojnino in poviške.

Člen 23.

Država vloži v vdovski fond desetletno vlogo za vse nastavnike (nastavnice) omenjene krajine, ki po tej uredbi pridobe pravico do vlaganja v ta fond, ako so imeli do osvoboditve več nego 10 let

službe, petletno vlogo pa za one, ki so imeli do osvoboditve manj nego 10 let službe. Razliko nad 10, oziroma 5 let, ki jih je nastavnik prebil v južni Srbiji, mora plačati sam. Tako eni kakor drugi morajo vplačati vloge z obrestmi v vdovski fond za ves čas od osvoboditve do dne, ko se jim regulira položaj. Vse vloge od dne osvoboditve do dne, ko se jim regulira položaj po tej uredbi, morajo z obrestmi vplačevati v enomesečnih zneskih z redno vlogo vred, tako da jo izplačajo najkasneje v 5 letih od dne, ko se jim regulira položaj.

Člen 24.

Rodbinam onih nastavnikov teh krajin, ki so umrli, preden se je reguliral položaj, ter niso mogli plačati vlog, na katerih podstavi bi imele njih rodbine pravico do pokojnine, daje država stalno mesečno podporo iz rednih proračunskih sredstev. Ta podpora ne sme biti manjša nego 100 in ne večja nego 200 dinarjev na mesec.

Člen 25.

Minister za prosveto se pooblašča, da sme v zmislu te uredbe in po specialnih zakonih posameznih pokrajin na vsem ozemlju kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev regulirati vprašanje o profesorskem izpitu in položaju suplentov, ki zaradi vojne niso mogli opraviti tega izpita.

Člen 26.

Vse prevedbe po tej uredbi se izvršujejo brez vsake denarne odškodnine za ves čas, ki je potekel, preden je stopila ta uredba v veljavo.

Člen 27.

Ta uredba stopi v veljavo, ko se razglasi, veljavnost posameznih njenih določil pa traja do rokov, določenih v teh določilih.

Vendar posamezni členi te uredbe ne uničujejo pravice postopka po posameznih členih zakona o srednjih šolah ob normalnem uporabljanju tega zakona.

Našemu ministru za prosveto naročamo, naj razglasi to uredbo ter skrbi za njeno izvrševanje.

V Beogradu, dne 14. februarja 1920.;

S. N. br. 1507.

Aleksander s. r.

Minister za prosveto:

Pavle Marinković s. r.

(Podpisi ministrov.)

222.*

V imenu Njegovega Veličanstva

Petra I.,

po milosti božji in narodni volji
kralja Srbov, Hrvatov in Slovencev,
Mi

Aleksander,
prestonaslednik,

na predlog Našega ministra za prosveto in po zaslišanju Našega ministrskega sveta smo odredili in odrejamo,

da je v uredbi z dne 14. februarja 1920. o regulaciji položaja nastavnikom in nastavnicam srednjih šol, ki jim zaradi vojne ni bilo mogoče opraviti državnega izpita,

izvršiti te-le izpremembe in dopolnitve:

V členu 1.

se dodaja nov odstavek:

»Profesor po tem členu more postati tudi suplent (pomočnica) s kvalifikacijo v izpremenjenih členih 2. in 13. te uredbe, ako še do dne 1. julija 1921. opravi diplomski izpit ter dovrši 5 let službe.»

V členu 2.

naj se po besedah: »bili pri tem v vojaški službi« doda: »kakor tudi nastavnikom, ki so pred vojno leta 1914. diplomirali na filozofski ali tehnični fakulteti, pa zaradi vstopa v vojsko niso dobili službe.»

Po besedah: »do povratka v državno službo« naj se dodado besede: »odnosno do imenovanja.»

* Razglášena v »Službenih Novinah kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca« št. 106, izdanih dne 14. maja 1921.

V členu 7.

naj se po besedah: »opravljali vojaško službo« dodado besede: »kakor tudi oni, ki so bili že na univerzi, ko se je pričela vojna, ako opravijo diplomski izpit do konca meseca junija 1921.»

Člen 13.

naj se izpremeni ter naj se glasi:

»Nekvarno členu 62. zakona o srednjih šolah more postati suplent tudi začasni predmetni učitelj (učiteljica), ki je imel pred dnem 1. julija 1914. zrelostni izpit srednje šole in najmanj 8 učnih ali priznanih semestrov na univerzi ali na politehniku, kakor tudi oni nastavniki, ki imajo isto šolsko kvalifikacijo, toda niso dobili službe ali so jo morali zapustiti zbog vojaške dolžnosti v vojni. Čas, ki so ga prebili v službi ali v vojaški dolžnosti med vojno, se jim všteje po odbitku 6 mesecev za odslužitev obveznega roka v kadru, glede pravice do opravljanja profesorskega izpita, za osebno pokojnino in poviške.»

Te izpremembe in dopolnitve stopijo v veljavo od dne kraljevega podpisa, izvršno moč pa dobe z dnem, ko se razglase.

Našemu ministru za prosveto naročamo, naj razglasi te izpremembe ter skrbi za njih izvrševanje.

V Beogradu, dne 12. aprila 1921.

Aleksander s. r.

Minister za prosveto:

Sv. Pribićević s. r.

Členi, na katere se sklicujeta prednji uredbi.

¹ Člen 59. zakona o srednjih šolah slove:

Profesor (redna nastavnica) more postati suplent (pomočnica) po opravljenem profesorskem izpitu in za skupino, za katero je okvalificiran s profesorskim izpitom, ako je služboval 3 leta kot nastavnik na srednji šoli.

² Členi 112., 113. in 114. slovejo:

Člen 112.: Splošni izpit je vedno samo ustni ter traja najmanj 2 uri.

Člen 113.: Pri splošnem izpitu mora kandidat pokazati:

- a) da dobro pozna vse dele opisne srbske slovnice in glavne momente srbske književnosti in srbske zgodovine;
- b) da so mu znana načela splošne pedagogike, psihologije in logike in da pozna metodiko svojih predmetov;
- c) da za književno potrebo dobro in lahko rabi nemški in francoski jezik;
- č) da pozna šolsko administracijo in uredbe, ki veljajo za delo na srednji šoli.

Člen 114.: Kandidat, ki ne bi zadostil zahtevam splošnega izpita, se ne pripušča k strokovnemu izpitu.

Istotako se kandidat, ki ne zadosti enemu delu strokovnega izpita (člen 117.*), ne pripušča k ostalim delom strokovnega izpita.

³ Člen 129. slove:

Po dovršenem ustnem izpitu ima kandidat predavanje iz enega predmeta svoje skupine. Temo za to dá odbor sam, kandidat pa mora predavanje izdelati pismeno v obliki vzornega predavanja.

⁴ Člen 105. slove:

Pravico do profesorskega izpita imajo oni kandidati, ki so služili najmanj 2 leti kot supleti na srednji šoli ali kot učitelji s fakultetno izobrazbo na meščanski šoli ali kot docenti na veliki šoli, ali oni profesorski pomočniki (asistenti) na veliki šoli, ki so se najmanj 2 leti večbali na srednji šoli.

⁵ Člen 65. slove:

Predmetni učitelj (učiteljica) ali učitelj (učiteljica) večščin more postati začasni učitelj (učiteljica), ki je opravil učiteljski izpit ter je služboval najmanj 3 leta kot začasen učitelj (učiteljica) na srednji šoli.

* Člen 117. slove: Strokovni izpit ima naslednje dele:

- a) domači sestavek (tema);
- b) pismeno nalogo (klavzura);
- c) ustni izpit;
- č) predavanje.

* Ta člen glej v Uradnem listu pod št. 53 iz leta 1921.

* Člen 62. slove:

Za suplenta (pomočnico) more biti imenovan kandidat, ki je opravil zrelostni izpit na srednji šoli ter ima izpričevalo o dovršeni filozofski ali tehnični fakulteti velike šole ali inozemske univerze ali politehnike.

Suplent (pomočnica), ki v 5 letih ne opravi proforskega izpita, se odpusti iz nastavniske službe.

* Člena 136. in 137. sloveta:

Sedanjim profesorjem se vračunavajo plače po teh izpremembah zakona in po letih službe, ki so jim po dosedanjih zakonih že priznana za periodične poviške, kakor tudi po onih, ki so jih prebili kot pripravniki ali predavatelji z opravljenim proforskim izpitom. Istotako se vračunavajo ta leta drugim uradnikom prosvetne stroke.

Nastavnikom srednjih in strokovnih šol, ki so pred zakonom o srednjih šolah z dne 14. julija 1898. službovali kot predavatelji, se vračunava, če postanejo profesorji ali če so to že postali, do 5 let neukazne nastavniske službe v leta ukazne in v leta za periodične poviške in za pokojnino.

Sedanji višji učitelji ostanejo na tem mestu s službenim rokom po sedanjem zakonu. Plače se jim izračunavajo po teh izpremembah po službenih letih, ki so jim priznana po dosedanjih zakonih. Pri tem izračunavanju se morajo odbiti 3 leta, kakor bi bila leta začasne službe.

Sedanje razredne učiteljice višjih ženskih šol, ženske gimnazije in ženskih učiteljskih, ki so opravile proforski izpit, postanejo redne nastavnice, če so dovršile ali če dovrše 3 leta službe, ali tudi brez proforskega izpita, če so kot redne učenke dovršile filozofsko fakulteto ter prebile, preden stopi ta zakon v veljavo, 15 let v službi; plača se jim izračuni po tem zakonu in po letih, ki so jim do sedaj priznana. Vse druge razredne učiteljice z najmanj 5 leti službe, dobe položaj in plačo predmetnih učiteljic (in učiteljic veččin) po teh izpremembah in pušča se jim pravica, da po tem zakonu in njegovih izpremembah opravijo proforski izpit, ako imajo kvalifikacijo za to. Razredne učiteljice pod 5 službenimi leti ostanejo v položaju in pravicah, katere jim daje zakon o višjih šolah, dokler se ne spravijo v sklad s tem zakonom in njegovimi izpremembami.

Sedanjim učiteljem (učiteljicam višjih ženskih šol, ženske gimnazije in ženskih učiteljskih) jezikov in veččin, katerih kvalifikacija zadošča zahtevam teh izprememb, se določi položaj in plača po tem zakonu; vsi drugi (vse druge) ostanejo na svojih dosedanjih položajih in v dosedanjih pravicah, dokler ne izpolnijo zahtev o kvalifikaciji po teh izpremembah.

Začasnim predmetnim učiteljem (učiteljicam) in začasnim učiteljem (učiteljicam) veččin se vračunajo, ko postanejo stalni učitelji (učiteljice), začasna službena leta za osebno pokojnino, pušča pa se jim pravica, da naknadno vplačajo vlogo v vdovski fond za ves ta čas na korist svoji rodbini.

Izračunavanje plač po teh izpremembah se vrši izza 1913. leta postopno brez pravice do denarne odškodnine za leta, dotlej prebita v službi, pričeni od najmlajših nastavnikov kakor tudi onih, ki čakajo dalje časa na povišek, in po vsotah, ki se za to določijo s proračunom.

Z določili 5. alineje tega člena se v ničemer dosedanjim nastavnikom ne kratijo pravice, pridobljene do poviškov po dosedanjem zakonu.

Določila tega člena ne veljajo za one nastavnike gospodarskih šol, ki nimajo kvalifikacije po tem zakonu.

* Člen 77. slove:

Učitelji, ki imajo poleg predpisane kvalifikacije dovršeno fakulteto ali so se posebno odlikovali kot nastavniki, smejo po 20 letih službe na tem mestu po oceni glavnega prosvetnega sveta dobiti naslov »profesor« in, dokler so v službi, stalno letno doklado v znesku enega periodičnega poviška.

Učiteljice smejo ob istih pogojih in na isti način dobiti naslov »redna nastavnica« in stalno letno doklado v znesku enega poviška.

223.

V imenu Njegovega Veličanstva

Petra I.,

po milosti božji in narodni volji
kralja Srbov, Hrvatov in Slovencev,

Mi

Aleksander,
prestolonaslednik,

na predlog Našega ministra za socialno politiko in po zaslišanju ministrskega sveta smo odredili in odre-
rejam o

Uredbo o inspekciji dela.*

I. poglavje.

Splošna določila.

Člen 1.

Za neposredni nadzor o izvrševanju zakonov, uredb, pravilnikov in ministrskih naredb, ki se tičejo delavske socialne in življenske zaščite v onih industrijskih, obrtnih, trgovskih in prometnih obratih in podjetjih, bodisi da so privatna, bodisi da pripadajo državi, okrožjem, občinam itd., kjer so zaposleni civilni delavci, se osnavlja pri ministrstvu za socialno politiko inspekcija dela. Pristojnost inspekcije dela se razprostira na vso kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Člen 2.

Nadzor železniških podjetij, bodisi privatnih, bodisi državnih, ne spada v območje inspekcije dela, dokler se po sporazumu z ministrstvom za promet tudi ta ne podrede nadzoru te inspekcije. O nadzoru v rudarskih podjetjih se izda posebna naredba sporazumno z ministrstvom za gozde in rudnike. Minister za socialno politiko se pooblašča, da sme po potrebi razširiti pristojnost inspekcije dela tudi na druga podjetja ali da izvestna podjetja, ki so že zavezana nadzoru, oprosti nadzora te inspekcije.

Člen 3.

Inspekcija dela se deli:

- a) na osrednjo inspekcijo dela;
- b) na oblastne inspekcije dela;
- c) na specialne inspekcije dela.

II. poglavje.

Posebna določila.

Osrednja inspekcija dela.

Člen 4.

Osrednja inspekcija dela je poseben oddelek ministrstva za socialno politiko ter se deli na potrebno število odsekov.

Osrednji inspekciji dela načeluje osrednji inspektor dela v činu ministrskega načelnika.

Osrednji inspektor dela je referent ministrstva za socialno politiko o izvajanju zakonov, uredb, naredb in pravilnikov, ki se tičejo delavske socialne in življenske zaščite. Pomaga mu po proračunu določeno število inspektorjev, strokovnih referentov, tajnikov, pisarjev in neukaznega osebja.

Člen 5.

Osrednji inspektor dela ima te-le dolžnosti:

- 1.) osebno ali po organih osrednje inspekcije dela upravlja, kontrolira in ocenja delo vseh organov inspekcije dela;
- 2.) po potrebi pregleduje osebno ali po organih osrednje inspekcije dela posamezne obrate in posamezna podjetja ob spremstvu oblastnih in specialnih inspektorjev dela ali brez njih, da se uverja, ali se vrši delo v njih v zmislu veljavnih zakonov in naredb;
- 3.) izdaja oblastnim in specialnim inspekcijam dela navodila za enotno in pravilno postopanje pri poslovanju organov inspekcije dela;
- 4.) rešuje pritožbe, vložene pri ministru za socialno politiko zoper odločbe inspekcije dela;
- 5.) ocenja vsa poročila in vse predloge posameznih inspekcij ter podaja ministru za socialno politiko predloge o ukrepih za izvajanje in izpopolnjevanje delavskega zaščitnega zakonodajstva in o organiziranju inspekcije dela; v ta namen skliče vsako leto enkrat konferenco vseh inspektorjev dela;

* Razglašena v »Službenih Novinah kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca« št. 139, izdanih dne 24. junija 1921.

6.) zbira, ureja in objavlja statistične podatke o delavskem gibanju;

7.) izdeluje in objavlja letno poročilo o celokupnem poslovanju inspekcije dela ter ga podaja ministru za socialno politiko in vsem prizadetim oblastvom, uradom in zavodom;

8.) predlaga ministru za socialno politiko imenovanje ukaznega in neukaznega osebja pri inspekciji dela;

9.) izdaja vsako leto legitimacije organom inspekcije dela;

10.) daje dopuste vsem organom inspekcije dela do osem dni;

11.) se udeležuje pripravljanja zakonov in uredb, ki se tičejo delavskih socialnopolitičnih vprašanj;

12.) podaja ministru za socialno politiko predloge, da se taki državni in samoupravni organi, ki bi preprečevali, obteževali poslovanje ali odrekli pomoč inspekciji dela pri njenem poslovanju, ovadijo pristojnim ministrstvom;

13.) vzdržuje tesno zvezo s sorodnimi in podobnimi napravami v inozemstvu.

Oblastne inspekcije dela.

Člen 6.

Oblastna inspekcija dela je v oblasti, ki spada pod njo, neposredni izvrševalni organ inspekcije dela za uporabljanje in izvrševanje vseh zakonov, uredb in naredb delavske socialne zaščite.

Oblastne inspekcije dela so pod neposrednim nadzorom osrednje inspekcije dela.

Člen 7.

Oblastnim inspekcijam načeluje inspektorji dela v činu ministrskega tajnika ali inspektorja. Nadzorniške naloge jim pomagajo izvrševati pomočniki inspekcije dela v činu ministrskega tajnika ali pisarja. Razen tega imajo za opravljanje službenih poslov potrebno število neukaznega osebja.

Pomočniki inspekcije dela (komisarji in asistenti inspekcije dela) poslujejo namesto oblastnih ali specialnih inspektorjev dela po njih iniciativi in po njih nalogu.

Člen 8.

Ozemlje kraljevine naj se razdeli na potrebno število oblastnih inspekcij dela. Število in sedež oblastnih inspekcij dela določi ministrstvo za socialno politiko s posebno naredbo sporazumno z ministrstvom za notranje zadeve.

Člen 9.

Naloga oblastnim inspekcijam dela proti delodajalcem in delavcem je nadzor o izvrševanju predpisov, zakonov, uredb in naredb delavske zaščite. Oblastni inspektor dela ima te-le dolžnosti:

- 1.) nadzira vse naprave, bodisi v delavnicah, bodisi v stanovanjih, ki so potrebne za zaščito delavskega življenja in zdravja;
- 2.) nadzira, ali so delavci pravilno zaposleni; nadzira delovni čas; daje dovolitve za prekočasno delo ter kontrolira občasne prekinitve dela;
- 3.) kontrolira delavska pravila, veljavna v podjetjih; potrjuje nova delavniška pravila, odnosno oddaja o njih mnenje pristojnim oblastvom; nadzira pravilno vodstvo delavskih seznamkov in plačilnih knjig;
- 4.) nadzira pravilno zaposlovanje učencev in mladih delavcev, njih pravilno izučevanje in posejanje obrtnih in strokovnih šol in tečajev;
- 5.) proučuje položaj delavcev v delavnicah in podjetjih, njih pridobitne razmere in način njih življenja vobče;
- 6.) preiskuje vzroke pridobitnih sporov med delodajalci in delavci; posreduje pri njih sporih, ako zahteva to ena stranka, ter vodi točno statistiko o stvarkah, mezdah, sporih in o kolektivnih odpovedih dela delavcem (izporih);
- 7.) poroča osrednji inspekciji dela o opazovanjih in pridobljenih izkušnjah pri uporabljanju predpisanih zakonitih odredb na polju delavske socialne zaščite;
- 8.) se uverja o vzrokih nezgod v posameznih podjetjih osebno ali po pristojnem oblastvu, odnosno zavodu; nadalje postopa po veljavnih predpisih ter vodi točno statistiko o nezgodah;
- 9.) kontrolira delo delavskih zaupnikov ter ščiti njih pridobljene pravice.

Člen 10.

Oblastna inspekcija dela oddaja mnenje o prošnjah, vloženih za odobritev pri postavljanju novih ali prenavljanju že postavljenih delavnic. V teh primerih morajo pristojna oblastva, mestno poglavar-

stvo, okrožno načelnštvo in obrtna oblastva, vročiti oblastni inspekciji dela v oceno vse načrte in spise, ob komisijskem ogledu ali kolavdaciji pa pozvati na sodelovanje kot člana komisije organa inspekcije dela. Organ oblastne inspekcije dela se mora udeležiti teh komisij ali kolavdacij ter odrediti ureditev in instaliranje naprav, potrebnih za zaščito delavskega življenja in zdravja.

Političnim in obrtnim oblastvom, istotako zavodom za obvezno zavarovanje zoper nezgode morajo dajati oblastne inspekcije dela strokovne referate in izjave.

Člen 11.

Oblastne inspekcije dela podajajo osrednji inspekciji dela mesečna in letna poročila o svojem poslovanju po naredbah osrednje inspekcije dela.

Člen 12.

Zaradi izvrševanja svoje službe so oblastni inspektorji dela in njih pomočniki pooblašeni:

1.) da prihajajo kadarsibodi med delovnim časom, podnevi ali ponoči, zaradi pregleda v vsa podjetja in v vse oddelke, ki se nanje prostira njih območje; pred vstopom se morajo lastniku podjetja ali njegovemu namestniku javiti in na zahtevo legitimirati; če lastnik ali njegov namestnik ni navzočen, sme inspektor dela izvršiti pregled tudi brez njiju;

2.) da jemljejo s seboj, kadarkoli se jim zdi potrebno, strokovnjake (zdravnike, kemike itd.), zastopnike zaščite dece ali predstavnike delavskih organizacij;

3.) da zahtevajo za pregled in prepis vse knjige, načrte, črteže, svedoče, spise in listine, kolikor se tičejo seznave delovnih pogojev in delavske zaščite in kolikor ne bi to nasprotovalo predpisom drugih zakonov;

4.) da imenujejo osebo, ki naj jih spremlja po delavnicah ali stanovanjih podjetja;

5.) da zaslišuje lastnike podjetij in njih namestnike, delavce in vsakogar drugega, najsi dela v podjetju ali ne, ako bi bilo to nujno ali potrebno za ugotovitev, ali se izvršujejo zakonita določila in vobče odredbe za delavsko zaščito; skrbeti pa morajo pri tem, da se ne moti delo v podjetju.

Člen 13.

Lastniki podjetij morajo obveščati pristojno inspekcijo dela:

A. redno:

1.) o pričetku in prekinitvi dela, zlasti v sezonskih podjetjih;

2.) o vsaki važni tehnični izpremambi, kolikor se tiče pomočkov v podjetju;

3.) o vsaki nezgodi;

4.) o številu in vzroku bolezni dvakrat na leto, in sicer začetkom meseca januarja in meseca julija za minulo poluleto;

5.) o vsaki stavki in vsakem izporu (izključitvi delavcev);

B. na zahtevo inspekcije dela:

1.) o številčnem stanju delavcev, velikosti delavske mezde in o delavski prehrani;

2.) o kaznih in odpuščanju delavcev;

3.) o delovnem času, o delavskem zavarovanju in o delavskih socialnih in kulturnih zadevah;

4.) o vseh izprembah, ki se tičejo delovnih pogojev delavcev.

Ako lastnik podjetja ne postopa po tej odredbi, ako prepove vstop v delavnice, stanovanja in druge prostore, kjer so delavci zaposleni, ako zaslišanje odreče ali ga prepreči, ako daje netočne izjave ali druge zavaja k temu, ako ne dovoli pregleda po točki 3., členu 12., se kaznuje po določilih člena 23. te uredbe.

Člen 14.

Ako zapazi oblastni inspektor dela ob pregledu podjetja, da je v delavnicah, stanovanjih ali drugih prostorih, kjer so delavci zaposleni, kaj nedostatkov po členu 9 te uredbe ali da so ti kraji v higienskem ali tehničnem oziru za življenje in zdravje delavstva škodljivi ali nezadostni, ima pravico odrediti lastniku podjetja, da mora izvesti vse odredbe, ki jih smatra inspektor dela za potrebne.

To naredbo izda inspektor dela ob pregledu pismeno ter določi rok, v katerem se morajo nedostatki odpraviti. Zoper naredbo se sme lastnik po pristojni inspekciji dela pritožiti na ministrstvo za socialno politiko v zmislu člena 22. te uredbe.

Ako lastnik do postavljenega roka, ko postane naredba izvršna, ne odpravi vseh nedostatkov ter se o tem uveri inspektor dela na licu mesta, se kaznuje na predlog inspekcije dela po pristojnem političnem ali obrtnem oblastvu v zmislu člena 23. te uredbe.

Oblastna inspekcija dela določi po kaznovanju neposlušnega podjetnika nov rok za izvršitev že izdanih naredb. Ako podjetnik v tem roku ne odpravi vseh nedostatkov, ima inspekcija dela pravico, da mu po političnem ali obrtnem oblastvu začasno prepove delo na onem kraju, kjer so nedostatki, dokler se ne odpravijo. Če je podjetnik ponovno neposlušen ali če ne izvrši naredb, sme inspektor dela po pristojnem političnem ali obrtnem oblastvu odrediti ustavitev vsega dela v podjetju.

Člen 15.

Če pristojni inspektor dela ni neposredno sam ugotovil nedostatkov v podjetju, se vlagajo prijave v vseh primerih, ko se prekršijo predpisi in naredbe za delavsko zaščito, pismeno pri pristojnih inspekcijah dela. Take vročbe sme izvršiti vsako oblastvo, vsaka organizacija ali privatna oseba ter zahtevati, naj se v najkrajšem času preiščejo razmere v tem podjetju. Če inspektor dela ne more osebno ali po svojih organih vršiti poizvedb, mora to naznaniti pristojnemu političnemu ali obrtnemu oblastvu, ki mora postopati po zakonitih predpisih namesto oblastne inspekcije dela.

Člen 16.

Oblastni inspektorji dela morajo vsaj dvakrat na leto osebno ali po svojih pomočnikih izvršiti pregled vseh obratov in podjetij, ki spadajo v njih območje, kolikor ne spadajo v območje specialnih inspekcij dela. Ugotovljeno stanje vpisujejo v nadzorniška poročila, v važnih primerih pa v poseben zapisnik, ki ga podpisuje tudi podjetnik ali njegov namestnik.

Specialne inspekcije dela.

Člen 17.

Za specialne stroke, n. pr. za stavbinstvo, za prometna in rudarska podjetja (glede na predpis člena 2. te uredbe) in za domačo industrijo se ustanavljajo specialne inspekcije dela. Za poslovanje teh inspekcij dela veljajo vse dolžnosti, pravice in vsi predpisi te uredbe, ki veljajo za oblastne inspekcije dela. Za njih specialno območje predpiše minister za socialno politiko posebno naredbo sporazumno s pristojnimi ministri.

III. poglavje.

Osebnostne razmere osebja.

Člen 18.

Osrednji inspektor dela, referenti, oblastni in specialni inspektorji dela in njih pomočniki se imenujejo s kraljevim ukazom na predlog ministra za socialno politiko po predlogu osrednje inspekcije dela.

Člen 19.

Mesta referentov, specialnih in oblastnih inspektorjev dela in pomočnikov se popolnjujejo s konkurzom, ki ga razpisuje minister za socialno politiko, razen oseb, že imenovanih na ta mesta. Osrednjega inspektorja dela izbere minister za socialno politiko izmed inspektorjev osrednje, oblastnih in specialnih inspekcij dela.

Za inspektorje dela se imenujejo v prvi vrsti komisariji inspekcije dela z najmanj triletno komisarsko prakso. Če takih ni, se sme imenovati za inspektorja dela vsak državljani kraljevine, ki ima strokovno izobrazbo z dovršeno tehnično fakulteto in ki je najmanj pet let delal kot inženjer ali kemik v večjih podjetjih. Čas njegovega praktičnega dela v podjetjih se sme naknadno všteti v državno službo največ do 10 let.

Kandidate za razpisana mesta inspektorjev in referentov predlaga ministru za socialno politiko osrednji inspektor dela.

Pomočniki inspekcije dela se dele na dve kategoriji:

A. na komisarije inspekcije dela;

B. na asistente inspekcije dela.

Dve tretjini pomočnikov se imenujeta za asistente, ena tretjina pa za komisarije inspekcije dela.

Za komisarije inspekcije dela v činu ministrskega tajnika se sme imenovati vsak državljani kraljevine, ki ima potrebno izobrazbo z dovršeno tehnično fakulteto in z najmanj triletnim praktičnim delom v večjih podjetjih. Čas njih praktičnega dela v podjetjih se sme največ do 10 let všteti v državno službo.

Za asistente inspekcije dela v činu ministrskega pisarja se imenujejo državljani kraljevine izmed inteligentnih delavcev, ki imajo večletno kvalificirano prakso v industrijskih podjetjih in ki so dovršili vsaj nižjo strokovno šolo.

Komisariji in asistenti morajo biti znani v svojem nadzorniškem okrožju in zato se na ta mesta v prvi

vrsti imenujejo oni, ki so delali in se izučili v istem okrožju.

Za pomočnike inspekcije dela se smejo imenovati samo osebe dobrega vedenja in sposobne za izvrševanje službe.

Člen 20.

Inspektorjem dela in pomočnikom je prepovedano, da bi za svoje delo ali od podjetnika, njegovega namestnika ali od delavcev jemali kakršnokoli plačilo, odškodnino ali nagrado ali da bi sprejemali gostoljubnost v kakršnikoli obliki.

IV. poglavje.

Izvršilne odredbe.

Člen 21.

Ako bi inspektorji dela ali njih organi ob pregledovanju ali zasliševanju v podjetju zvedeli za izvestne tajnosti o vodstvu obrata, o produkciji ali patentnih stvarih, so s službeno prisego zavezani, čuvati tajnost. Če bi take tajnosti izdali ali uporabili v svojo korist, bodisi dokler so v službi, bodisi po izstopu iz nje, se kaznujejo po kazenskem zakonu.

Disciplinarni postopek s tem kaznovanjem ni izključen.

Člen 22.

Nezadovoljna stranka je upravičena, da se zoper odredbo inspektorja dela po pristojni inspekciji dela v osmih dneh od dne priobčene odredbe pritoži na ministra za socialno politiko. Njegova odločba je izvršna. Inspekcija dela, ki prejme pritožbo, mora vse spise v treh dneh poslati ministru za socialno politiko.

Če se vloži pritožba, se odredba inspektorja dela ne izvrši, dokler ne izda ministrstvo za socialno politiko svoje odločbe.

Člen 23.

Lastnik podjetja, ki se pregreši zoper določila členov 9., 12. in 13., se kaznuje po predpisih obrtnega zakona, odnosno obrtnega reda, ako ni njegov postopek kaznivo dejanje po kazenskem zakoniku.

Pritožba zoper razsodbe teh oblastev se vloži pri prvostopnem, odnosno okrajnem sodišču v treh dneh od dne, ko se je razsodba priobčila; izroči pa se onemu oblastvu, ki je izreklo razsodbo. To oblastvo mora vse spise v 24 urah poslati sodišču. Sodišče mora vročiti svojo odločbo v treh dneh, ko je prejelo spise. Odločba sodišča je izvršna.

Neposlušnega lastnika podjetja, ki ne odpravi vseh nedostatkov, kakor je predpisano v členu 14., kaznuje pristojno politično, odnosno obrtno oblastvo v denarju od 100 do 1000 dinarjev.

Člen 24.

Izvršilna oblastva, ki so od oblastne ali specialne inspekcije dela prejela tožbo zaradi kaznovanja ali zaradi odredbe za ustavitev obrata po členu 14., morajo obvestiti pristojno inspekcijo dela o izvršitvi v enem mesecu.

Zoper poslovanje in odločbo izvršilnih oblastev je dopustna pritožba na višje pristojno politično ali obrtno oblastvo v šestih dneh.

Člen 25.

Minister za socialno politiko se pooblašča, da sme sporazumno z ministrom za notranje zadeve razširiti, odnosno izdati nove pravilnike in naredbe za izvrševanje veljavnih zakonov in naredb o delavski socialni in življenski zaščiti.

Člen 26.

Ta uredba stopi v veljavo, ko jo kralj podpiše, obvezno moč pa dobi 10. dan po razglasitvi v »Službenih Novinah kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca«; tega dne prestatnejo veljati vsi zakoni in predpisi, ki nasprotujejo tej uredbi.

Člen 27.

Izvrševanje te uredbe se poverja ministru za socialno politiko.

V Beogradu, dne 21. maja 1921.

Aleksander s. r.

Minister za socialno politiko:

dr. V. Kukovec s. r.

Naredbe deželne vlade za Slovenijo.

224.

Naredba celokupne deželne vlade za Slovenijo,

s katero se ureja službeno razmerje hišnih ali gospodinjstvih poslov v Sloveniji.

Službeno razmerje hišnih poslov.

§ 1.

Uredba velja za službeno razmerje oseb, ki opravljajo gospodinjstva dela proti plačilu v gospodinjstvu gospodarjem in so sprejete v njegovo družino. Določila te uredbe ne veljajo za osebe, ki so, razen v gospodinjstvu, redno zaposleni tudi v obrtnem ali poljedelskem obratu gospodarjem.

§ 2.

Način in obseg gospodinjstvih opravil kakor tudi plačilo (v gotovini in v naravnih dajatvah) se ravna po krajevnem običaju, ako ni pogojeno drugače. Posel je dolžan osebno opravljati gospodinjstva dela; varovati mora gospodarjeve koristi in izvrševati njegova naročila, utemeljena v službenem razmerju.

§ 3.

Če gospodar zahteva, se mora dati posel vsak čas zdravniško preiskati. Stroške za zdravniško preiskavo plača gospodar.

§ 4.

Gospodar ne sme nalagati poslu takih opravil, ki bi ogrožala njegovo zdravje ali življenje.

§ 5.

Plača v gotovini kakor tudi redne mesečne naravnih dajatve se izplačujejo mesečno nazaj, in sicer najkasneje v teku prvih petih dni naslednjega meseca; za druge naravnih dajatve velja dogovor in, če tega ni, krajevni običaj.

Morebitna hranarina se mora plačevati v tedenskih ali mesečnih obrokih naprej.

Ko službeno razmerje prestane, zapade ves zaslužek v plačilo.

§ 6.

Dogovorjena hrana za posla mora biti zdrava, zadostna in primerna.

§ 7.

Poselska spalnica mora biti prirejena tako, da ustreza zdravstvenim in нравstvenim zahtevam.

Posel ima pravico do varne shranbe za obleko in druge osebne potrebščine.

Počitek.

§ 8.

Gospodar mora dovoliti poslu za oddih in razvedrilo vsako drugo nedeljo in vsak drugi praznik prost popoldan, v skupnem času petih ur. Če ob ostalih nedeljah in praznikih gospodar poslu ne doli navedenega prostega časa, se nadomesti ta popoldan s peturnim počitkom med tednom na delovni dan popoldne, ki ga določita gospodar in posel sporazumno. Vrstni red nedelj in praznikov s peturnim popoldanskim počitkom se sme predručiti samo, če posel privoli. Za čas popoldanskega počitka sme posel svobodno oditi z doma.

Poleg tega prostega časa mora imeti posel zadostno priliko, da ob nedeljah in praznikih opravlja svoje verske dolžnosti; te dni mora nastopati službo redoma ob 7. uri.

§ 9.

Poslu gre dnevno nerazdeljen deveturen nočni počitek, in sicer praviloma v času med 21. in 6. uro.

Dopust.

§ 10.

Po dvoletnem službovanju brez presledka ima posel pravico vsako nadaljnje leto do nerazdeljenega dopusta enega tedna.

Nastop dopusta naj se določi sporazumno z ozirom na potrebe gospodinjstva in na poslove osebne razmere, in sicer praviloma v času velikih šolskih počitnic.

Poleg redne mesečne plače gre poslu za čas dopusta doklada za hrano v višini polmesečne plače v gotovini, ki se mora v popolnem znesku odšteti ob nastopu dopusta naprej.

Pravica do dopusta mine, če posel odpove službo ali če je iz tehtnih razlogov (§§ 17. in 18.) odpušen iz nje.

Če je iz okolnosti razvidno, da je odpovedal gospodar poslu službo le zato, da bi preprečil pravico do poselskega dopusta, je posel upravičen zahtevati odškodnino v znesku, ki bi jo bil moral plačati gospodar za dobo preprečenega dopusta.

Bolezen in drugi zadržki.

§ 11.

Dokler se ne uvede dolžnost bolniškega zavarovanja poslov, mora skrbeti gospodar največ 14 dni za zdravniško pomoč in za predpisana zdravila obolenemu poslu, če le-ta ni zakrivil obolenja namenoma ali iz nemarnosti. Te dolžnosti ni, če oboli posel za boleznijo, navedeno v § 18. točki 1.

Gospodar sme obdržati obolelega posla v lastni oskrbi, sme ga pa tudi izročiti v tujo zasebno oskrbo, če je to brez nevarnosti za bolnika; mora pa oddati obolelega posla v bolnico, če tako odredi zdravnik vsled značaja bolezni, oziroma vsled okolnosti, iz katerih je razvidno, da bi zasebna oskrba ne ustrezala zahtevam zdravljenja.

§ 12.

Če zboli posel v službi, ali če je zaradi nezgode zadržan, da ne more opravljati svojega dela, ne da bi bil to provzročil namenoma ali iz nemarnosti, ima pravico do plačila (§ 2.) za dobo dveh tednov, če je trajalo službeno razmerje vsaj 14 dni, in za dobo štirih tednov, če je trajalo službeno razmerje nad šest mesecev.

Če je posel zadržan brez lastne krivde, da ne more opravljati službe iz drugih važnih razlogov, ki se tičejo njegove osebe, ima pravico do plačila za dobo enega tedna, če je trajalo službeno razmerje vsaj 14 dni.

§ 13.

V primerih, navedenih v §§ 11. in 12., ima gospodar pravico službo odpovedati (§ 15.), toda poslovi zahtevki za dobo, določeno v § 12., ostanejo v veljavi, če ravno službeno razmerje prej prestane.

Pravice, ki jih ima posel po § 12., pa minejo s prestankom službenega razmerja, ko poteče dogovorjeni čas ali, če je bila služba odpovedana, preden je nastopil zadržek, oziroma če je posel iz tehtnega vzroka (§§ 17. in 18.) predčasno odpušen iz službe.

§ 14.

Prav tako ima gospodar pravico poslu službo odpovedati, če opusti svoje gospodinjstvo ali če se stalno preseli iz dosedanjega stanovanjskega okoliša in posel ne gre z njim v novo bivališče.

Poslu gre takrat plača za dobo odpovednega roka v dvakratnem iznosu, če je bilo službeno razmerje sklenjeno za določen čas.

§ 15.

Za določen čas sklenjeno službeno razmerje prestopa, ko poteče dogovorjena doba.

Službeno razmerje, sklenjeno ali nadaljevano za nedoločen čas, se razveže z odpovedjo. Odpovedni rok je za obe stranki enak. Pri različnih rokih velja za obe stranki daljši in, če ni dogovora, 14dneven odpovedni rok. Izpod enega tedna se rok tudi dogovorno ne more skrajšati.

Službeno razmerje, sklenjeno na poizkušnjo, sme v teku prvega tedna vsaka stranka razvezati, kadar koli hoče.

§ 16.

Po odpovedi ima posel brez odbitka plače pravico, da išče novo službo ob dveh delavnikih po tri ure.

Predčasna razveza službenega razmerja brez odpovedi.

§ 17.

Iz tehtnih razlogov sme tako gospodar kakor posel pred potekom dogovorjene dobe, oziroma brez odpovedi, razvezati službeno razmerje.

§ 18.

Tehten razlog, ki upravičuje gospodarja, da odpusti posla predčasno brez odpovedi iz službe, je zlasti:

1.) če se posel pogodi s krivimi izkazili ali če zamolči pri sklepanju službene pogodbe bolezen, za katero boleha že dalje časa;

2.) če ni sposoben opravljati službo ali če kljub ponovnim opominom dosledno zanemarja svoje dolžnosti;

3.) če zakrivi v škodo gospodarjevo ali v škodo tretje osebe tatvino, poneverbo, prevaro ali drugo kaznivo dejanje, tako da gospodar po pravici izgubi zaupanje vanj;

4.) če se vda pijančevanju, očitnemu nenravnemu življenju, če oboli za boleznijo, ki je posledica nenravnega življenja ali ki je ostudna, oziroma če take bolezni gospodarju takoj ne naznani;

5.) če občutno razžali gospodarja ali gospodarjevo obitelj ali krati hišni ugled;

6.) če zanemarja osebno snago.

§ 19.

Tehten razlog, ki upravičuje posla, da predčasno brez odpovedi pusti službo, je zlasti:

1.) če ne more opravljati dela brez nevarnosti za svoje zdravje;

2.) če ravna gospodar grdo z njim, če ga zavraja v nenravna ali protizakonita dejanja;

3.) če gospodar neupravičeno zadržuje pogojene prejemke.

Poselska odpravnina.

§ 20.

Če se razveže službeno razmerje, ki je brez presledka trajalo deset let, gre poslu odpravnina v znesku četrtnine letne plače v gotovini. Odpravnina narasča z vsakim nadaljnjim polnim službenim letom za 5 % vsakokratne letne plače, dokler se ne izenači z njo.

Ta zahtevki odpade, če je odpovedal gospodar poslu službo iz tehtnih razlogov (§§ 17. in 18.).

Odškodnina vsled izstopa ali odpusta iz službe.

§ 21.

Če je posel brez tehtnega razloga predčasno izstopil iz službe, ima gospodar pravico zahtevati, naj se vrne v službo in povrne dokazano škodo ali pa naj plača dokazano škodo, ker ni izpolnil pogodbe. To odškodnino mora posel tudi plačati, če je po lastni krivdi predčasno odpušen iz službe.

§ 22.

Če je gospodar posla predčasno odpustil brez tehtnega razloga iz službe ali zakrivil njegov predčasni izstop (§ 19.), ima posel pravico zahtevati povračilo dokazane škode. Ne da bi dokazal škodo, sme zahtevati plačilo prejemkov v gotovini in primerno odškodnino, za naravnih prejemke do poteka dogovorjene dobe, oziroma do odpovednega roka, če ta doba ne preseza treh mesecev, vendar pa po odbitku tega, kar si je vsled prestopa službenega razmerja prihranil ali pridobil ali česar namenoma ni pridobil.

§ 23.

Določila §§ 21. in 22. veljajo tudi, če gospodar ali posel še pred nastopom službe brez tehtnega razloga odstopi od pogodbe.

Če zakrivita oba pogodbenika predčasno razvezo službenega razmerja, odloči sodnik po svobodnem preudarku, ali in v kateri izmeri gre eni ali drugi stranki pravica do odškodnine.

Zahtevki zaradi predčasnega izstopa, oziroma predčasnega odpusta iz službe ali odstopa od pogodbe v zmislu §§ 21. in 22., se morajo sodno uveljaviti tekom šestih mesecev od dne, ko prestane službeno razmerje, sicer zastarajo.

Poselsko izkazilo.

§ 24.

Posel mora imeti poselsko knjižico.

Poselsko knjižico izda poslu domovinska občina ali tudi občina njegovega bivališča, ako izkaže posel svojo domovinsko pravico in ako ni drugih zadržkov.

Brez poselskega izkazila ne sme gospodar sprejeti posla v službo.

§ 25.

Ko se razveže službeno razmerje, mora potrditi gospodar s svojo roko podpisom, koliko časa, kje in v kakšni lastnosti je posel služil. Druge pripombe so nedopustne.

§ 26.

Poverjeništvu za socialno skrbstvo se pooblašča, da uvede namesto poselske knjižice legitimacije za one posle, ki opravijo strokovno preizkušnjo.

Veljavnost drugih zakonitih določil.

§ 27.

Kolikor ta uredba ne določa drugače, veljajo za službeno razmerje, urejeno s to uredbo, določila ob-

čega državlanskega zakonika. Določila obstoječih poselskih redov se za službena razmerja, ki se jih tiče ta uredba, razveljavljajo.

Pristojnost za razsojanje poselskih zadev.

§ 28.

Vsi spori, ki nastanejo iz službenega razmerja poslov, se morajo najprej obravnavati pri pristojnem občinskem posredovalnem uradu, da se poizkusi poravnava. Poravnava, ki se sklone pri občinskem posredovalnem uradu, ima veljavnost sodnih poravnav. Če se poravnava ne doseže, imata stranki pravico uveljaviti svoje zahteve pred rednim sodiščem.

Če se vloži tožba pri sodišču brez potrdila občinskega posredovalnega urada, da je bil poizkus poravnave brezuspešen, mora sodišče tožbo uradoma odstopiti pristojnemu občinskemu posredovalnemu uradu, da poizkusi doseči med strankama poravnavo.

Posel ima pravico tožiti pri sodišču, v katerega okolišu ravno službuje.

Prisilna določila.

§ 29.

Pravice, ki jih ima posel na podstavi §§ 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 15. (odst. 2.), 17., 19., 20., 21., 22., 23., 24. in 25., se ne morejo s pogodbo niti ukiniti niti omejiti.

§ 30.

Ta uredba dobi moč 30 dni po razglasitvi v Uradnem listu.

V Ljubljani, dne 18. junija 1921.

Dr. Baltič s. r., predsednik,

Dobnik s. r., podpredsednik.

Demšar s. r. Jamnik s. r. Dr. Ravnihar s. r.

Ribnikar s. r. Dr. Skabernè s. r.

Razglasi osrednje vlade.

Št. 6726.

Objava.

1118

Gospod minister za promet je z odlokom z dne 10. februarja 1921., št. 6726, drju. Milanu Kovačeviću in Bosiljku Sliepčeviću v Zagrebu podelil za eno leto dovolitev za uvedba dela normalne železniške proge na parni pogon od postaje v Črnomlju preko Bosiljeva do Generalskega stola.

V Beogradu, dne 10. februarja 1921.

Po naročilu ministra za promet:
načelnik:

O. Kuzmanović s. r.

Št. 6726.

Objava.

1119

Gospod minister za promet je z odlokom z dne 10. februarja 1921., št. 6726, odboru za gradnjo belokranjskih železnic na Bosiljevu podelil za eno leto dovolitev za uvedba dela normalne železniške proge na parni pogon od postaje v Črnomlju na progi državne železnice od Novega mesta do Bubnjarec preko Vinice in Bosiljeva do Ogulina na zagrebško-bakarski progi.

V Beogradu, dne 10. februarja 1921.

Po naročilu ministra za promet:
načelnik:

O. Kuzmanović s. r.

Št. 2038.

Objava.

1120

Gospod minister za promet je z odlokom z dne 19. maja 1921., št. 10.453, akcijskemu odboru za zgradbo železnice od Kočevja do Broda-Moravice podelil za eno leto dovolitev za uvedba dela normalne železniške proge na parni pogon z izhodno točko v Kočevju do Broda-Moravice na zagrebško-bakarski progi (rdeča varianta).

V Beogradu, dne 19. maja 1921.

Po naročilu ministra za promet:
načelnik:

O. Kuzmanović s. r.

Razglasi deželne vlade za Slovenijo.

Št. 17.256.

Okrožnica vsem županstvom v Sloveniji o poštne prostih pošiljках občinskih uradov.

A. Splošna določila.

Pravica do uporabe pošte brez pristojbin se opira na zakon z dne 2. oktobra 1865., drž. zak. št. 108, o uporabi poštnega zavoda brez pristojbin in na nekatera določila poznejših zakonov. Mnogo ministrskih naredb in odlokov, izdanih kasneje, je tolmačilo gorenji zakon ter se je zlasti izreklo, katera javna oblastva, kateri uradi, organi, zavodi itd. se morajo prištevati oblastvom, uradom, organom, zavodom itd., ki jih omenja zakon.

Glede občinskih uradov (županstev) je treba najprej omeniti, da ne spadajo med oblastva, ki bi bila, kakor n. pr. državna oblastva in državni uradi, brez-pogojno poštne prosta, ampak njih pravica je pogojna.

Glede na prevažane predmete je treba razločevati prostost poštne

- a) pri pisemski,
- b) pri blagovni in
- c) pri denarni pošti.

Glede pisemske pošte občinskih uradov določa člen II., točka 6., zgoraj navedenega zakona z dne 2. oktobra 1865., drž. zak. št. 108:

Dopisi občinskih uradov so prosti poštne v vzajemnem prometu z oblastvi, organi in korporacijami, navedenimi v točkah 1. in 2. istega člena, in med seboj (t. j. z drugimi občinskimi uradi), v vseh stvareh prenesenega področja, v stvareh samostojnega področja pa samo, če se tičejo stvari, za katere so občinski uradi pristojni po členu V., točkah 2. do 10. zakona z dne 5. marca 1862., drž. zak. št. 18.

Pakete smejo pošiljati občinski uradi poštne prosto:

- a) ne glede na vsebino vedno, če gre za predmete, ki spadajo h kazenskosodnim (tudi dohodstvenokazenskimi) obravnavam (corpus delicti), če so ti predmeti prikladni za prevoz s pošto (člen VIII. navedenega zakona);
- b) drugače pa samo, če v paketu ni drugega negolistine, spisi, računi, akti, karte, načrti ali tiskovine, potem če na paketu ni označena vrednost in pa če bi bila taka pošiljka tudi kot pisemska pošiljka poštne prosta, pa se pošilja kot paket le zato, ker preseza za uradna pisma dovoljeno težo 2½ kg (člen VII. navedenega zakona).

Denar smejo pošiljati poštne prosto razen oblastev, organov in korporacij, naštetih v členu II., točkah 1. in 2. navedenega zakona, drugi organi (tudi občinski uradi) samo, če pošiljajo denarje, pobrane ali nabrane po nalogu pristojnega oblastva na račun države (ali dežele) (člen V. navedenega zakona).

B. Pojasnila.

a) Pisemska pošta.

Področje občinskih uradov je po občinskem zakonu z dne 5. marca 1862., drž. zak. št. 18, dvojno: samostojno, h kateremu spada vse, kar se tiče interesa občine in kar sme občinski urad v mejah državnih in deželnih zakonov sam odrediti in ukrepati, in preneseno (izročeno), ki določa, da je občinski urad dolžan sodelovati pri poslih državne uprave.

Stvari samostojnega področja, za katere se občinski uradi v dopisovanju z državnimi oblastvi, uradi, korporacijami itd. naštetimi v členu II., točkah 1. in 2., poštne prosti, so vobče policijski, ubožni in šolski posli, in sicer:

- a) skrb za varnost osebe in imetja;
- b) skrb za vzdrževanje občinskih cest, potov, trgov, mostov kakor tudi varnost in lahkota prometa po cestah in vodah, potem poljska straža;
- c) živilska policija in nadzorstvo tržnega prometa, zlasti nadziranje mer in uteži;
- č) zdravstvena policija;
- d) policija glede poslov in delavcev, izvrševanje poselskega reda;
- e) navedena policija;
- f) ubožne stvari in skrb za občinske dobrodelne zavode, kakor: hiralnice, ubožnice, sirotišnice, za-

poslovalnice (za prostovoljne delavce) in bolnice z upravami imovine in zemljišč dotičnega preskrbovalnega urada vred;

- g) stavbna in požarna policija, izvrševanje stavbnega reda in izdajanje policijskih stavbnih dovolil;
- h) z zakonom urejeni vpliv na šolske stvari glede srednjih šol, ki jih vzdržujejo občine, in glede ljudskih šol in pa skrb za ustanovitev, vzdrževanje in dotiranje ljudskih šol.

Za občinske urade, ki jim gre prostost poštne, je smatrati magistrat, mestni svet, občinski svet, županstvo, pa tudi občinske zavode in njih uprave.

Oblastva, organi in korporacije, s katerimi smejo občinski uradi v zgoraj navedenih mejah dopisovati poštne prosto, so po členu II., točki 1., državna civilna in vojaška oblastva in istotaki uradi, njim po zakonu enaki organi, njih predstojniki, eksponirani uradniki, samostojno poslujoče vojaške osebe, dvorni štabi in njih uradi, potem pisarne redov in njih predstojniki.

Državnim oblastvom in uradom v zmislu tega določila so enaki: državni zavodi za pouk in izobrazbo, kakor: vseučilišča, tehnične visoke šole, državne gimnazije in realke, učiteljska, obrtne šole, akademična oblastva, izpraševalne komisije itd., potem komisije za pridobinski davek, cenilne in vzklicne komisije za osebni dohodninski davek, kontingentne komisije in njih predsedniki, razsodišča bratovskih skladnic delavskih zavarovalnic za nezgode, okrajnih bolniških blagajn in razsodišča za pokojninsko zavarovanje, funkcionarji državnega pravdnštva pri okrajnih sodiščih, gozdni inspektorji pri (prej) deželnih oblastvih, gozdni tehniki v okrajih, inspektorji sladkornih tvornic za izvrševanje dohodarstvene kontrole, inspektorji obrtnih nadaljevalnih šol, državni kletarski nadzorniki, zadružni instruktorji, konservatorji spomenikov, občinski uradi v mestih z lastnim statutom (magistrati) kot politična oblastva I. stopnje.

Za državna oblastva in državne urade se smatrajo še: užitninski uradi v Sloveniji (Uradni list poštne in brzojavnega ravnateljstva 30/1919.), okrožna in krajevna oblastva za zaščito dece in mladine (Službeni list poštnebrzojavnega ravnateljstva 25/1920.) in občinski agrarni odbori (Službeni list poštnebrzojavnega ravnateljstva št. 20/1921.).

Oblastev, navedenih v 2. točki II. člena, deloma ni več, deloma pa so njih posli (n. pr. posli deželnih odborov) prešli na državna oblastva, ki jim gre prostost poštne po 1. točki.

Omeniti je le, da se glede poštne prostosti občinski uradi ne smatrajo za urade, ki bi bili podrejeni deželnim odborom.

Pač pa se okrajni cestni odbori smatrajo za organe (prejšnjih) deželnih odborov, če jim je poverjena uprava deželnih cest. Isto velja ob enakih pogojih za okrajne zastope, oziroma odbore.

Razen z zgoraj navedenimi oblastvi in uradi so občinski uradi poštne prosti tudi v dopisovanju:

- a) s humanitarnimi zavodi, ki so pod neposredno državno upravo in s (splošnimi) bolnicami, blaznicami, porodnišnicami in najdenišnicami, ki so priznane za javne, v vseh uradnih stvareh (člen II., točka 10.);
- b) s trgovskimi in obrtniškimi zbornicami (člen II., točka 11.);
- c) z notarji, kadar poslujejo kot sodni komisarji (člen II., točka 14.);
- č) z revizorji živine;
- d) z okrajnimi zastopi (odbori);
- e) z vodjami matrik (župnimi uradi) v brambnih in črnovojniških stvareh;
- f) z okrajnimi vodstvi finančne straže, če gre za odajanje živinske soli po nižini ceni;
- g) z zdravniki, ki jih je politično oblastvo določilo za cepljenje koz, če se tiče dopis cepljenja, in le za dobo cepljenja. Poštne prosti so potem tudi:
- h) dopisi občinskih uradov glede živinskih sejmov;
- i) zdraviliške liste, ki jih občinski uradi pošiljajo oblastvom in uradom, naštetim v členu II., točkah 1. in 2., in drugim občinam;
- j) dopisi okrajnih cestnih odborov (odnosno predsednikov in njih namestnikov), ki jih je smatrati za urade dotičnih občin v obveščanju z oblastvi in uradi (člen II., točki 1. in 2.), z občinskimi uradi in v medsebojnem obveščanju. Taki dopisi morajo biti označeni z opazko: «V zadevah okrajnih cest»; če so naslovljeni na predsednika ali na njegovega namestnika, mora biti v naslovu izrečni pristavek: «Predsednik (predsednikov namestnik) okrajnega cestnega odbora».

Po točki 4. člena II. navedenega zakona so vloge na oblastva, organe in korporacije, našete v členu II., točkah 1. in 2., poštne proste, če se pošiljajo na

podstavi občin naredb ali na posebne uradne zahteve.

Ta predpis velja tako za vsakega zasebnika kakor tudi za občinske urade.

Posebe bodi omenjeno, da so prijave vojaških obvezancev občinskim uradom, če so vložene na uradnih obrazcih in opremljene z označbo: «Na uradno zahtevo», v krajevnem in daljnem prometu proste poštne.

Vloge strank na posredovalne urade, ki so sestavljeni iz zaupnikov občine in pri katerih se vrše pravni poizkusi glede razžaljenja časti, so istotako proste poštne, če so primerno zaznamenovane.

Občinski uradi pa niso oproščeni poštne:

- pri dopisovanju s kmetijskimi družbami in njihovimi podružnicami, tudi če gre za pospeševanje kmetijstva;
- pri dopisovanju z župnimi uradi, tudi če se tičejo dopisi zadev javne službe — izjema je le zgoraj navedeni primer medsebojnega dopisovanja občinskih uradov z vodjami matrik (župnih uradov) v brambnih in črnovojniških stvareh; taki dopisi pa morajo biti primerno označeni, n. pr. «V brambnih zadevah — poštne proste»;
- pri dopisovanju s krajnimi šolskimi sveti in obratno.

Splošne pripombe.

Pristojbine za priporočnine občinski uradi niso oproščeni, razen magistratov v mestih z lastnim štatutom, kadar poslujejo kot politična oblastva I. stopnje, ker so ti kot oblastva v zmislu člena II., točke 1., zakona oproščeni tudi priporočnine.

Prav tako ni poštne proste dopisovanje med uradi in oblastvi v poštnem kraju samem; pač pa je prosto med uradi v kraju, kjer je pošta, in onimi uradi, ki so v vročnem okolišju selskega pismoše, oziroma med uradi, ki so v različnih vročinskih okrajih istega poštne urada.

Uradni občinski dopisi, ki so poštne prosti, morajo imeti na naslovni strani označbo: «Poštne proste občinska službena zadeva». Označba: «Službena» ali: «ex off» ne zadošča in ne velja.

Magistrati v mestih z lastnim štatutom, ki poslujejo kot politična oblastva I. stopnje, pa označujejo svoje dopise z besedo: «Službena» (v občejanju z drugimi oblastvi, uradi itd.), oziroma z besedami: «Poštne proste službena zadeva» (pri poštne prostih dopisih na naslovnike, ki niso poštne prosti).

b) Blagovna pošta.

Pošiljke s predmeti za kazenskosodne razprave morajo biti označene z besedami: «Predmeti za kazenskosodno razpravo — poštne proste».

c) Denarna pošta.

Za denarno pošto je smatrati tudi pošiljanje bankovcev, vrednostnih papirjev, papirnatega in kovnega denarja v paketih ali vrednostnih pismih in pošiljanje denarja po poštah nakaznicah.

Občinski uradi pri denarnih pošiljstvih vobče niso poštne prosti, tudi ne v prenesenem področju. Pri denarnih pošiljkah so oproščeni poštne pristojbin samo, če se pošiljajo denarji, pobrani in nabrani na račun države (ali dežele), in sicer po nalogu pristojnega oblastva.

Taki denarji so n. pr. po občinskih uradih pobrane davščine, davčne doklade in deželne naklade, dalje pošiljanje milodarov, katerih pobiranje je odredilo centralno ali pokrajinsko oblastvo.

Vse take pošiljke morajo biti označene z utemeljitvijo «Za račun države (dežele) nabran denar — poštne proste», oziroma: «Po odredbi ministrstva (deželne vlade) nabrani milodari — poštne proste».

Podrobnejša določila.

Pošiljanje denarja (denarnih glob) za ubožni zaklad po sodiščih, ubožnih zavodih in drugih oblastvih občinskim ali župnim uradom ni poštne proste. Tudi prienine, ki jih pošilja sodišče občinskim uradom, da jih izplačajo upravičencem, in naročnine na državni zakonik ali Uradni list, ki jih pošiljajo občinski uradi okrajnim glavarstvom, niso poštne proste.

Pošiljanje stanarin in voznin po vojaških poveljih, oblastvih in zavodih občinskim uradom, potem oskrbovalnih stroškov po občinskih uradih javnim bolnicam tudi ni poštne proste. Prav tako niso proste denarne pošiljke cerkvene ali občinske imovine, pa naj se pošilja ta denar na uradni poziv ali ne. Končno niso poštne proste pošiljke s pasjimi davčnimi znamkami v prometu z občinskimi in drugimi uradi. Pač pa so poštne proste denarne pošiljke občinskih uradov na okrajna glavarstva, če

gre za potnine, ki pristojajo finančnim in okrajnim komisarjem (komisijska potovanja), ker se smatrajo te potnine za denar, ki je nabran na račun države, kar mora biti na pošiljki sami izrečno zapisano. Tudi vojaške pristojbine (takse), ki jih pošiljajo občinski uradi pristojnim državnim oblastvom ali drugim občinskim uradom, se smatrajo za denar, ki je nabran na račun države; zato se pošiljajo tudi te pristojbine poštne proste.

Denarne pošiljke v krajevnem prometu (v okraju istega poštne urada) med oblastvi in uradi, ki so sicer poštne prosti, niso nikoli oproščene poštne.

Ta določila se razglašajo sporazumno s poštnim in brzojavnim ravnateljstvom v Ljubljani županstvom, da se ravnajo po njih.

V Ljubljani, dne 23. junija 1921.

Deželna vlada za Slovenijo.

Poverjeništvo za notranje zadeve.

Za vodjo poverjeništva: Kremenšek s. r.

Razglasi drugih uradov in oblastev.

Št. 1722.

1126 3—1

Natečaj.

Podpisana direkcija potrebuje več uradnikov ali uradnic, večjih računovodstvu.

Pogoji so: dovršena trgovska akademija ali podobna srednja šola. Prvenstveno se sprejmejo oni, ki so imeli tudi prakso. Za starejše uradnike zadošča tudi slabša kvalifikacija.

Znanje srbskohrvatskega (slovenskega) in nemškega jezika.

Plača in ostali prejemki po dogovoru.

Ponudbe naj se pošljejo podpisani direkciji.

Iz pisarne direkcije državne imovine «Belje» v Laku (Baranja).

dne 8. julija 1921.

A 249/19—47.

1124 3—2

Poklio neznanih dedičev.

Marija Kobilica, zasebnica v Dobu št. 74, je dne 26. novembra 1919. umrla, ne da bi bila zapustila poslednjo voljo.

Sodišču ni znano, ali je kaj dedičev.

Kdor hoče kaj zapuščine zahtevati zase, mora to tekom enega leta od danes dalje naznaniti sodišču ter izkazati svojo dedinsko pravico. Po preteku tega roka se izroči zapuščina, kolikor izkažejo dediči svoje pravice, le-tim, kolikor bi se pa to ne zgodilo, pripade zapuščina državi.

Okrajno sodišče na Brdu, oddelek I.,

dne 1. julija 1921.

Popravek.

V objavi, priobčeni v Uradnem listu 64 z dne 14. junija 1921. na strani 325 pod Firm. 175/21, Rg. pos. I 26/6, je besedilo firme napačno natisnjeno.

Firma se glasi pravilno:

Adolf Sellinschegg, Spezereiwarenhandlung.

Št. 817/21.

1133

Objava.

Po zmislu § 7. odvetniškega reda se objavlja, da je gospod dr. Slavko Weixl z današnjim dnem vpisan v tukajšnji imenik odvetnikov s sedežem v Murski Soboti.

V Ljubljani, dne 11. julija 1921.

Za odbor odvetniške zbornice v Ljubljani:

predsednik: dr. D. Majaron s. r.

Št. 6178/1.

Razglas.

Oddado se službe okrajnih babie na Bledu, v Begunjah in Ovsiahu z letno plačo 200 K in draginjsko doklado 300 K.

Prošnje do dne

1. avgusta 1921.

na podpisano okrajno glavarstvo.

Okrajno glavarstvo v Radovljici,

dne 2. julija 1921.

Št. 119/14.

Razglas.

Seznamek izgubljenih stvari, prijavljenih pri policijskem ravnateljstvu v Ljubljani v času od dne 15. junija do dne 1. julija 1921.

1 šolska torbica s šolsko knjigo; 1 zlata ura z zlato zapetnico; 1 dežni plašč; 1 moški dežnik; tri denarnice z vsebino 40 do 80 K; 1 šop različnih ključev; 1 zavitek moških klobukov; 5 listnic z vsebino 6 do 350 K; 1 utež za 20 kg; 1 zlat obesek; 1 par rjavih sandal; 1 pes volčje pasme; 1 zlata nprna igla; 1 bela čepica; 1 poselska knjižica; 1 potni list; 1 rjava ročna torbica z manjšo vsoto denarja; 780 K v različnih bankovcih.

Seznamek najdenih stvari, prijavljenih pri policijskem ravnateljstvu v Ljubljani v času od dne 15. junija do dne 1. julija 1921.

1 živa raca; 1 deška barvasta srajca; 4 denarnice z vsebino 8 do 94 K; 1 listnica z manjšo vsoto denarja; 1 žoga; 1 svilnata tkanica; 1 peresnica; en otroški plašč; 1 ročna torbica z manjšo vsoto denarja; 56 K v različnih bankovcih. — V železniških vozovih so se našli ti-le predmeti: 1 torbica; 1 moški slamnik; 1 prazna vreča; 2 damska dežnika; 1 moški dežnik; 3 palice; 1 čepica; 1 knjiga; 1 dežni plašč.

Kr. policijsko ravnateljstvo v Ljubljani,

dne 1. julija 1921.

Št. 484/20.

3—2

Razglas.

Podpisana upravna komisija bo za študijsko leto 1921./1922., kolikor bodo dopuščala sredstva, na podstavi člena 3. naredbe celokupne deželne vlade z dne 3. julija 1919., Ur. l. št. 365, podeljevala iz tehnično-visokošolskega študijskega fonda podpore slušateljem tehničnih ved vseh letnikov, razen agromonomom.

Natančnejši razpis glej v Uradnem listu 81.

Upravna komisija tehnično-visokošolskih fondov v Ljubljani,

dne 8. julija 1921.

Podpredsednik: inž. Klinar s. r.

Št. 7.

1131

Razglas.

Dne 23. t. m. ob osmih bo na dvorišču bivšega «Nemškega doma» v Brežicah javna dražba različnih premičnih in okrasnih predmetov. Zdraženi predmeti se morajo takoj plačati in najkasneje v enem tednu odpraviti s stavbišča. Predmeti so na ogled vsak delavnik pri podpisnem gradbenem vodstvu.

Gradbeno vodstvo okrajnega sodišča v Brežicah,

dne 11. julija 1921.

Inž. N. Perko s. r., gradbeni vodja.

Št. 1839.

Razpis učnih mest.

Po naročilu višjega šolskega sveta z dne 28. maja 1921., št. 6699, se razpisujejo v stalno namestitev na državni meščanski šoli v Dolnji Lendavi

služba za ravnatelja in

po ena služba za strokovnega učitelja I., II. in III. skupine.

Redno opremljene prošnje je treba vložiti po službeni poti najkasneje do dne

31. julija 1921.

pri podpisnem okrajnem šolskem svetu.

Okrajni šolski svet za Prekmurje v Murski Soboti, dne 30. junija 1921.

Predsednik: Lipovšek s. r.

Št. 23.432/C—1921.

1050

Razglas.

Železniški promet s kraljevino Madžarsko.

Dne 10. julija t. l. se otvori potniški in blagovni promet med železniškimi postajami v naši kraljevini in železniškimi postajami v kraljevini Madžarski preko prehodnih postaj, ki so: Kotoriba—Murakeresztúr, Koprivnica—Gyékényes, Kele-bija—Kisszállás, Reske—Rókus in Sirig—Szeged.

Za ta promet veljajo ta-le določila:

I. Promet s potniki, psi in prtljago.

Direktni prevoz se izvršuje po nastopnih vlakovnih zvezah:

I. «D»-vlak (na jugoslovanskih progah brzi vlak) Beograd—Subotica—Kisszállás—Budapest in obratno.

II. Mejni promet z osebnimi vlaki med zgoraj navedenimi prehodnimi postajami.

Za prevoz oseb, ročne in potniške prtljage v teh direktnih prometih so merodajna reglementarna in tarifna določila, ki veljajo za lokalne promete udeleženi uprav, z nastopnimi izpremami in dopolnitvami:

1.) Razen ugodnosti za otroke ni v teh prometih nobene druge ugodnosti. Vozne udobnosti, veljavne na posameznih progah, ne prihajajo v poštev. Otroci od izpolnjenega 4. do izpolnjenega 10. leta kakor tudi mlajši otroci, za katere se zahteva poseben sedež, plačujejo polovično voznino. Otroci pod izpolnjenim 4. letom, za katere se ne zahteva poseben sedež, se prevažajo brezplačno.

2.) Naročila na cele ali polovične vozovne oddelke se ne sprejemajo.

3.) Direktna vozovnica za «D»-vlake kakor tudi za osebne vlake med postajami: Zagreb d. k.—Budapest keleti p. u. in postajami: Subotica—Budapest keleti p. u. veljajo 3 dni; direktna vozovnica ostalega mejnega osebnega prometa veljajo le za direktno vožnjo.

4.) Prekinjati vožnjo je v tem prometu dovoljeno samo z vozovnicami za «D»-vlake na progah obeh uprav proti potrdilu, ko potnik zapusti vlak. Veljavnostni rok vozovnic se zaradi tega ne podaljšuje.

Določila, navedena v točkah 3.) in 4.) o veljavnostnem roku in prekinitvi vožnje, so veljavne tudi za promet z madžarskih postaj južne železnice na jugoslovanske postaje južne železnice in obratno tudi v mejnem osebnem prometu.

5.) V prevoz kot prtljaga so dopuščeni samo predmeti, potrebni za potovanje, in blagovni vzorci (vzorčni kovčegi). Druge blagovne pošiljke in predmeti, ki se ne rabijo za potovanje, nadalje živali v shrankah (razen psov), vozila, precioze in podobno, končno prtljaga, katere posamezni kosi tehtajo nad 75 kg, se ne sprejemajo v prevoz kot prtljaga.

6.) Na vsako vozovnico se sme v tem prometu predati največ 150 kg potne prtljage.

7.) Potniki, ki uporabljajo «D»-vlak, morajo na postaji v Budapest nyugoti p. u. dospeti k odpravlilišču najkasneje eno uro, preden vlak odide. Prtljaga se mora predati eno uro pred odhodom dotičnega vlaka; kasneje sme železnica sprejem prtljage odkloniti.

8.) Navajati interes do dostavitve v tem prometu ni dovoljeno.

9.) Za izgubo, zmanjšek ali poškodbo potne prtljage povrača železnica le splošno trgovsko, oziroma le splošno vrednost, toda ne več nego 50 madžarskih kron za vsak kilogram. Odškodnina se izplačuje v valuti povračujoče železniške uprave.

Ako se predmeti, ki so po gorenjih določilih izključeni od prevoza kot potna prtljaga, vendarle prevzamejo v prevoz, je vsako jamstvo prevozne železnice izključeno.

10.) Prevoz ekspresnega blaga je izključen.

11.) Voznina in prtljažnina se mora plačevati v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev v dinarski valuti; delež v madžarskih kronah se preračunava po objavljenem novčnem tečaju.

12.) Direktna odprava se izvršuje samo v teh-le postajnih zvezah:

a) pri «D»-vlakih (na jugoslovanskih progah v brzem vlakih) Beograd—Budapest:

Subotica—Budapest nyugoti p. u.,
Novi Sad—Budapest nyugoti p. u.,
Sremski Karlovci—Budapest nyugoti p. u.,
Indjija—Budapest nyugoti p. u.,
Zemun—Budapest nyugoti p. u.,
Beograd—Budapest nyugoti p. u.,
Subotica—Budapest Ferencváros,
Subotica—Kiskunlacháza,
Subotica—Kunszentmiklós-Tass,
Subotica—Fülöpszállás,
Subotica—Kiskőrös,
Subotica—Kiskúnhidas,
Subotica—Kisszállás;

b) pri mejnih osebnih vlakih:

Subotica—Budapest keleti p. u.,
Kelebija—Kisszállás,
Subotica—Kisszállás,
Reske—Szeged Rókus,
Subotica—Szeged Rókus,
Sirig—Szeged,
Zagreb d. k.—Budapest keleti p. u.,
Koprivnica—Gyékényes,
Zagreb d. k.—Gyékényes;

c) od vseh madžarskih južnoželezničnih postaj na vse jugoslovanske južnoželeznične postaje in obratno.

13.) Cene vozovnicam so objavljene na dotičnih postajah.

II. Blagovni promet.

Prevoz pošilk se izvršuje z direktnimi mednarodnimi tovornimi listi na podstavi kot zakonito pravo veljavnih določil mednarodnega dogovora o železniškem blagovnem prometu (bernski dogovor) z dne 14. oktobra 1890. z vsemi dodatki in enotnimi dodatnimi določili, kolikor naslednji predpisi ne navajajo posebnih določil.

1.) Mednarodni tovorni listi se smejo izdajati v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev v srbsko-hrvatsko-slovenskem, na Madžarskem pa v madžarskem jeziku.

Vsem vpisanim ali natisnjenim srbsko-hrvatsko-slovenskim ali madžarskim navedbam vsebine se mora v tovrstnih listih dostaviti prevod v francoskem ali v nemškem jeziku, in sicer z latinskimi pismenkami (črkami).

Ako je predajna postaja pomotoma prevzela tovorni list brez predpisanega prevoda, mora predajajoča mejna prehodna postaja vpisati prevod. V tem primeru se ta smatra za pooblaščenko odpošiljateljevo ne jamči se pa za pravilnost prevoda.

2.) Odpošiljatelj mora v tovrstnem listu predpisati prevozno pot ter navesti mejno prehodno postajo. Tovorni listi brez navedbe se zavračajo.

3.) Kosovne pošiljke se prevažajo samo preko mejnih postaj: Koprivnica—Gyékényes in Kotoriba—Murakeresztur, in sicer v obeh smereh.

Sicer pa se sprejemajo v prevoz v vseh smereh samo pošiljke v vozovnih nakladah in pri plačilu voznine za najmanj 5000 kg za tovorni list in voz.

4.) Od prevoza z direktnimi mednarodnimi tovrstnimi listi so razen predmetov, navedenih v § 1. (1) v izvršilni določbi k mednarodnemu dogovoru, izvzeti:

a) zlato in srebro v palicah, platina, denar, vrednostni papirji, dokumenti, dragi kameni, pravi biseri, precioze, posebno dragocene čipke in veznine in druge dragocenosti, nadalje umetnine, kakor slike, sohe, predmeti iz lite kovine in starine.

K dragocenostim se prištevajo oni predmeti, ki se v zmislu določil, veljavnih za notranji promet obeh držav, smatrajo za take.

Železnice si pridržujejo pravico, da po potrebi izpreminjajo seznamek teh dragocenosti.

b) Mrlič.

5.) Spremljanje pošilk ni dopustno, razen spremljanja železniških vozil na lastnih kolesih in živih živali.

6.) Tovornina in ostale pristojbine se računijo do meje in od nje po lokalnih tarifah udeleženi železnice.

Za železnice v naši kraljevini se računi voznina na podstavi teh-le kilometrskih razdalj:

a) državne železnice:
do prehoda v Gyékényesu... razdalja za «zemaljsko granico kod Drnja» v «Tarifi za robo, dio II.» zagrebske direkcije z dne 1. avgusta 1919., oziroma za Gyékényes v «Privremenem kilometarskem kazalu» z dne 15. avgusta 1920.;

do prehoda v Kelebiji... razdalja za Kelebijo s prištevkom 8 km;

do prehoda v Reskah... razdalja za Reske s prištevkom 2 km;

do prehoda v Sirigu... razdalja za Sirig s prištevkom 5 km;

b) južna železnica:

do prehoda v Kotoribi... razdalja za Kotoribo s prištevkom 4 km.

Za računanje tovrstne od meje se uporabljajo tarife, ki so v veljavi na dan prehoda.

7.) Kolikor so železnice zbog obratnih ovir ali izrednih težkoč primorane odpremljati pošiljke po ovinkih, se računijo pristojbine po dejansko prevoženi poti.

8.) Obveznost odpošiljateljeva, da mora tovrstnim listom priložiti listine, potrebne po carinskih, davčnih, veterinarskih in policijskih predpisih, se nanaša tudi na listine, ki so potrebne za uvoz in izvoz. Železnica ni primorana, da bi se prepričevala o veljavnosti in polnoštevilnosti teh listin. Če spremnih listin ni ali če so nepravilne ali nepopolne, se sme sprejem pošilk zavrniti. Ako se nepravilnost

* V tem kazalu naj se označba «Gyékényes» nadomesti z označbo «Državna granica kod Drnja».

ali nepopolnost spremnih listin opazi šele na postaji med potjo, se sme nadaljnji prevoz opustiti in pošiljka odpošiljatelju dati na razpolago.

9.) Pošiljke so v obeh smereh do meje zavezane frankiranju tovrstne, tovrstinskih pribitkov in postranskih pristojbin, carine in izdatkov v gotovini; določila člena 12., točk (2) in (3), mednarodnega dogovora se s tem ne izpreminjajo.

Izjemoma se smejo izdatki v gotovini, narasli spotoma do mejne postaje in na mejni postaji, carinskoodpravni stroški in ostale postranske pristojbine nakazati v izterjatev od prejemnika, ako te pristojbine ne presežajo zneska 25 dinarjev ali 250 madžarskih kron.

Od meje narasla tovrstnina, postranske pristojbine, carina in izdatki v gotovini se pobirajo od prejemnika.

10.) Obremenjati pošiljke s povzetji in predjemi ni dovoljeno.

11.) Naknadne odredbe odpošiljateljeve v zmislu člena 15. mednarodnega dogovora so dovoljene samo, dokler pošiljka še ni zapustila meje odpravne države.

Ako je pošiljka že zapustila mejo odpravne države, se sme po naknadni odredbi izpremeniti le oseba prejemnikova na isti namembni postaji, dokler tovorni list po naslovniku ni rešen, ako ne prihajajo v poštev naknadne odredbe v zmislu določil členov 18. in 24. mednarodnega dogovora.

12.) a) Za sodno ali izvunsodno uveljavljanje odškodninskih zahtevkov zaradi izgube, zmanjšave ali poškodbe kakor tudi zaradi zakesnitve dostavnega roka je upravičen edinole odpošiljatelj zoper odpošiljalno železnico, dokler še tovorni list ni rešen po rešitvi tovrstnega lista pa samo prejemnik, in sicer zoper namembno (prejemno) železnico.

b) Zahtevke za povrnitev tovrstne je upravičen uveljavljati le oni, ki je železnici kaj preplačal, in sicer pri oni železnici, ki je sprejela preplačila.

13.) Navajati interes do dostavitve ni dovoljeno.

V Zagrebu, dne 23. junija 1921.

Direkcija državnih železnic, tudi v imenu ostalih soudeleženi uprav.

Razne objave.

Vabilo na subskripcijo delnic druge emisije.

1135

Izredni občni zbor delniške družbe «Triglav», tvornice hranil v Šmarci pri Kamniku, je sklenil dne 7. julija 1921. na predlog upravnega sveta v zmislu § 6. pravil zvišati delniško glavnico, in sicer:

od 400.000 K na 1.200.000 K

z izdajo novih 1600 delnic po 500 K nominalne vrednosti.

Razpisuje se torej subskripcija ob nastopnih pogojih:

Dosedanji delničarji imajo v zmislu § 6. pravil pravico prevzeti na eno delnico prve emisije dve delnici druge emisije, in sicer proti predložitvi potrdila o posesti delnic (oziroma potrdila o vplačilu) prve emisije. Kurz optiranih delnic znaša 520 K, neoptiranih 550 K. Poleg tega je plačati 10 K vpisnine na vsako delnico y kritje stroškov za izdajo delnic.

Subskripcija se vrši od dne 15. julija do dne 15. avgusta 1921., in sicer pri Zadrugi gospodarski banki v Ljubljani, pri Slovenski eskomptni banki v Ljubljani in v pisarni delniške družbe «Triglav» v Šmarci pri Kamniku.

Subskribirane delnice se morajo vplačati v gotovini. Nove delnice participirajo na čistem dobičku od dne 1. januarja 1922. in njih nominalna vrednost se za sedaj obrestuje od dne 1. septembra do konca leta 1921. s 3 %.

Končno dodelitev si pridržuje občni zbor. Subskribentom, katerim ni bilo mogoče dodeliti delnic, se vrne dotični znesek; drugim se izda proti vrnitvi potrdila o izvršeni subskripciji potrdilo o dodeljenih delnicah.

Delnice se izroče delničarjem pozneje proti vrnitvi začasnih potrdil o dodeljenih delnicah.

Preostanek izkupička za novo emisijo proti nominalni vrednosti pripada v zmislu § 6. po odbitku stroškov rezervnemu zakladu.

V Šmarci, dne 14. julija 1921.

Upravni svet d. d. «Triglav»,
tvornice hranil v Šmarci pri Kamniku.